

Revideres årlig

Sørbø skole

Handlingsplan for godt og trygt skolemiljø

Gjeldende for skoleåret 2025-2026

Sørbø skole – Handlingsplan for godt og trygt skolemiljø

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Forebygging	3
Visjon og verdier	3
Årshjul for arbeid med skolemiljø	4
Best sammen- timen	5
Årshjul best sammen- timen	6
Best sammen-dagene	7
Klasseledelse	7
Trivselsprogrammet	8
Fuelbox	9
Mitt valg	9
Skole-hjem-samarbeid	9
Fadderordning	10
Elevrådet	10
Overgang barnehage- skole	10
Opplæringsloven kapittel 12	11
1. Følge med	11
Utviklingssamtaler	12
Vakt- og tilsynsordning	12
Kartlegging av skolemiljø	13
Elevundersøkelsen, Udir	13
Trinnsamtaler	13
Ressursgruppemøte	13
2. Gripe inn	13
3. Melde fra	14
4. Undersøke	14
5. Sette inn tiltak	15
Sosialveileder	16
Håndtering av skolemiljøsaker, aktivitetsplikten kapittel 12	17
Konfronterende samtale med de(n) som krenker andre	18
Aktivitetsplan	19
Dokumentasjon ved fysiske inngrep	21
§ 13-4. Fysiske inngrep for å avverje skade m.m.	21
§ 13-5.Meldeplikt og dokumentasjon	21
Skjema for dokumentasjon fysiske inngrep	22

Forord

Sørbø skole har et mål om at alle elevene våre skal ha en trygg skolehverdag uten å bli utsatt for mobbing eller krenkelser.

Når noen blir mobbet eller krenket, frarøves elevenes opplevelse av tilhørighet.

Diktet under sier mye om hvordan vi ønsker å ha det på Sørbø skole:

Et barn

Et barn som kritiseres, lærer seg å fordømme

Et barn som straffes, lærer seg å sloss

Et barn som hånes, lærer seg å bli sky

Et barn som utsettes for ironi, får dårlig samvittighet

Et barn som oppmuntres, lærer seg fortrolighet

Et barn som møtes med toleranse, lærer seg tålmodighet

Et barn som får ros, lærer seg å verdsette

Et barn som opplever rent spill, lærer seg rettferdighet

Et barn som får føle vennskap, lærer seg vennlighet

Et barn som får oppleve trygghet, lærer seg tiltro

Et barn som blir satt pris på og får kjærlighet, lærer seg å kjenne kjærlighet

Dorothy Law Nolte, oversatt av André Bjerke

Elever må oppleve trygghet for å lære. Vi jobber hver dag for at skolen vår skal være en trygg og inkluderende arena for elevene våre. Trygghet skapes gjennom gode relasjoner, god klasseledelse, gjennom struktur, ved hjelp av felles rammer og rutiner. "Vi skaper laget gjennom faget!"

Handlingsplanen viser hvordan vi jobber for at elevene våre sin rett til et trygt og godt skolemiljø skal oppfylles.

Elevene trenger et lag rundt seg for at de skal være trygge og oppleve seg inkluderte. Laget består av foresatte, helsesykepleier og alle ansatte på skolen vår.

Skolen sin visjon: "Best sammen", skal prege arbeidet vårt når vanskelige situasjoner oppstår.

Planen gjelder både for skole og SFO.

Elisabeth Aksnes - Rektor

Forebygging

I tråd med kapittel 12 i Opplæringsloven skal skolene drive et systematisk arbeid for at elevene skal ha et trygt og godt læringsmiljø. Arbeidet som beskrives under, er knyttet til dette kapitlet.

Sørbø skole har laget en plan tilpassa vår skole med utgangspunkt i Sandnesskolen sin plan for arbeidet med et trygt og godt skolemiljø:

 Helhetlig plan for arbeid med et trygt og godt skolemiljø i Sandnesskolen

Visjon og verdier

Sørbø skole sin visjon er «Best sammen» og denne ønsker vi skal prege arbeidet vårt i organisasjonen.

Visjonen tydeliggjør at gjennom samarbeid lykkes vi best. Vi legger vekt på samarbeid med elever og i elevgruppa, med foresatte, med instanser utenfor skolen og ikke minst mellom de ansatte i formelle og uformelle møter.

Det er viktig for oss å bruke visjonen i arbeidet for å skape et trygt og godt skolemiljø. Dette skal vi gjøre sammen!

Skolen sitt verdigrunnlag er raus, stolt og målrettet. Dette er selve grunnmuren til skolen.

Når vi skal være best sammen, er det viktig å være raus med hverandre. Å være raus betyr at man aksepterer og gir rom for hverandre sine ulikheter. . Det handler om å gi, uten å forvente noe tilbake. Det handler om å være en god venn.

Klarer voksne og elever på Sørbø å opptre slik, legges et godt grunnlag for å bli «Best sammen».

Vi vil også at elever, ansatte og foreldre på Sørbø skole skal være stolte av skolen. Å være stolt skaper positive tanker og gir positiv energi, noe som er viktig for både elever, foresatte og ansatte på Sørbø skole. For at man skal være stolt, må hver enkelt oppleve både faglig og sosial mestring. En må også oppleve tilhørighet til skolen.

Å være målbevisst er viktig for å bli «Best sammen». Vi må vite hva som er målet med det vi driver med og arbeide strategisk for å nå målet.

Trinnene har egne «Best sammen»-timer som blant annet skal brukes til å reflektere og bevisstgjøre elevene rundt innholdet i visjonen og verdiene våre.

Årshjul for arbeid med skolemiljø

Når	Hva	Ansvar	Dato utført
Annen hver uke	Tema på ressursgruppemøte, nye saker samt oppdatering av pågående saker	Spes.ped ansvarlig/rektor	
Annen hver uke	Skolemiljøsaker er tema på ledermøtene	Rektor	
Hver uke	Skolemiljøsaker er tema på trinnsamtaler	Trinnleder	
To ganger hver måned	Undersøke elevenes rett til trygt og godt skolemiljø Følge opp elever som melder i fra om at de ikke har det bra samt være i tett dialog til foresatte i disse sakene.	Kontaktlærerne	
To ganger hvert halvår	Gjennomføre den digitale klassetrivselsundersøkelsen www.klassetrivsel.no	Kontaktlærerne	
En gang hvert halvår	Identifisere de sårbare elevene på trinnene i trinnsamtalene, samt gjennomgå oppfølgingen av disse	Rektor og avdelingslederne	
Ved oppstart av skoleåret	Gjennomgå handlingsplan for trygt og godt skolemiljø i kollegiet	Rektor/SFO-leder	
Ved nyansettelser	Gjennomgå kapittel 12	Aktuelle avdelingsledere	
Høst og vår	Skolemiljøsaker er tema på trinnsamtalene	Rektor	
Høst og vår	Skolemiljøsak er tema på elevsamtalene og utviklingssamtalene	Kontaktlærerne	
August	Utarbeidelse av klasseregler i samarbeid med elevene	Kontaktlærerne	
	Informere alle klasser om retten til et trygt og godt skolemiljø. Informere om retten til å varsle SF direkte.	Sosialveileder og avdelingslederne	
August	Revidere skolen sin handlingsplan for trygt og godt skolemiljø	Rektor	
August/september	Gjennomgå handlingsplanen i skolens ressursgruppe	Rektor	
September	Kapittel 12 er tema på alle foreldremøter	Rektor	

September og januar	Gjennomgå kapittel 12 i elevrådet	Kontaktlærer for elevrådet	
Januar/februar	Gjennomgang av elevundersøkelsen i ledergruppa samt på aktuelle trinn	Rektor	
Mai/juni	Gjennomføre ROS-analyse i forhold til trygt og godt skolemiljø	Rektor	
Ved behov	Varsle skoleeier i særlig voldelige saker, særlig integritetskrenkende saker, eller når skolen over tid ikke har klart å løse en sak. Skoleeier skal også varsles i tråd med Opplæringsloven kapittel 12.	Rektor	

Best sammen- timen

På Sørbo skole har hver klasse en time i uken som brukes til arbeid for å skape et godt skole- og klassemiljø. Vi har valgt å kalle denne timen for «Best sammen-timen». For å skape et godt skole- og klassemiljø, vil vi bruke visjonen vår som innfallsvinkel til dette.

Fokuset i disse timene er hvordan vi ønsker å ha det i de enkelte klassene og på skolen som helhet. Her blir det da lagt opp til aktiviteter som skaper samhold og vennskap i klassen, en arbeider med å “skape laget” i klassen, på trinnet og på skolen.

Vi inngår alle i et stort fellesskap. For at den enkelte skal få utvikle seg best mulig, er det viktig at man har eller får en forståelse for hvordan vi skal opptre sammen. Skolen har utarbeidet et årshjul med tema som brukes til Best sammen-timen

Er barna trygge på hverandre og har gode sosiale ferdigheter, skapes trygge rammer og det fremmer læring. Disse ferdighetene utvikler elevene gjennom en fellesskapende undervisning.

Sørbo skole tilstreber å skape en VI-skole der elevene opplever tilhørighet til klassen, trinnet og skolen. For å få til dette må en arbeide systematisk i klasser og på trinn. Det må også være tema i det profesjonsfaglige fellesskapet.

Årshjul best sammen- timen

Skolen preges i ulike perioder av de fem ferdighetene som er beskrevet under. Disse viser igjen ute og inne på skolen, og samtidig preger de klassenes arbeid med sosiale ferdigheter i ulike perioder.

Innholdet i disse timene skal evalueres og arbeides mer med skoleåret 25/26. Da skal en koble innholdet til Sandnesskolen sitt arbeid med vennskap, fellesskap og inkludering.

August, september og oktober:

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens man venter på tur, dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til andre aktiviteter uten å protestere.

Det dreier seg om å samarbeide med jevnaldrende og med voksne. Samarbeid øves i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt verdsettes. Barn og unge lærer slike ferdigheter best ved at de får samarbeide mye (Jahnsen 2000)

November og desember:

Ansvarlighet er å vise respekt for egne og andres eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. Man utvikler ansvarlighet gjennom å få medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne (Gresham og Elliot 1990). Det er viktig å merke seg at i en skole hvor barn og unge er omgitt av regler og kontroll på alle kanter, har de få muligheter til å utvikle ansvar.

Januar og februar:

Empati er evnen til å leve seg inn i andres situasjon. Det dreier seg om sosial sensitivitet og evne til desentrering. Det handler om å se situasjonen fra den andres side, vise omtanke og respekt for andres følelser og synspunkter. Empati er således vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati kan utvikles og endres (Ogden 1995).

Mars og april:

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og å reagere på andres handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å uttrykke egne meninger og standpunkt, og si nei til det man helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å uttrykke uavhengighet og autonomi, samt å ta sosial kontakt og initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget liv og brikke i andres liv (Nordahl 2002)

Mai og juni:

Selvkontroll regulerer forholdet mellom atferd og følelser, og noen omtaler dette som

impulskontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når man opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten man reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. Man må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på situasjonstilpassede måter (Gresham og Elliot 1990).

Best sammen-dagene

(Disse dagene er satt på pause pga utbyggingen av skolen. Vi regner med oppstart igjen skoleåret 26/27).

Vi ønsker at visjonen skal gjennomsyre det vi driver med på skolen. For å fokusere på viktigheten av samarbeid, arrangerer vi det som vi kaller for «Best sammen-dager» i løpet av skoleåret. Det er en dag der elevene blir inndelt i grupper på tvers av trinnene og del gjennomfører ulike aktiviteter i grupper. Aktivitetene er av forskjellig art, og samarbeid er et viktig stikkord i denne sammenheng.

Når elevene blir delt på tvers av trinn, blir de kjent, de lærer å hjelpe medelever som trenger hjelp. Vi ønsker at de yngste elevene våre skal lære av de eldste elevene, for på den måten å bli gode hjelpere selv.

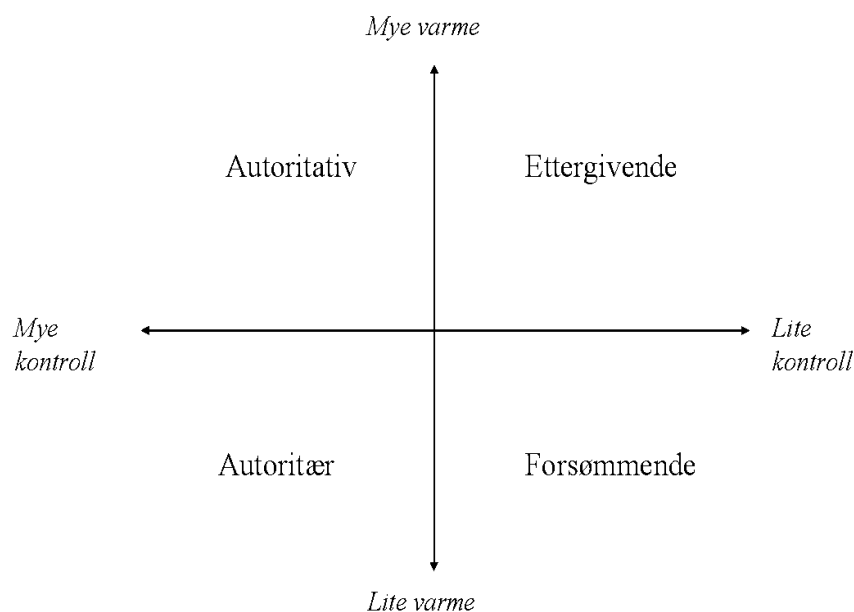
Gjennom slike dager bygger vi fellesskap blant elevene og gir dem positive opplevelser. Dette er viktig både for trivsel, men også for å skape en VI-skole.

Klasseledelse

Klasseledelse er avgjørende for å skape trygge og gode rammer i en klasse. Det er læreren og de voksne i en klasse som er de viktigste personene for elevene med tanke på faglig og sosial læring. Læreren har stor betydning i for hvordan det sosiale miljøet i klassen er.

På Sørbo skole ønsker vi at lærerne skal være autoritative. Den autoritative læreren er på mange måter idealet for hva man skal strebe etter som lærer og voksen i skolen. Den autoritative læreren finner den gode balansen mellom å ha nok relasjon og omsorg overfor elevene, samtidig som elevene skal oppleve at læreren setter grenser.

Her er en modell som illustrerer dette: (i denne modellen er relasjon og omsorg byttet ut med varme og grenser byttet ut med kontroll)

Nordahl m.fl, 2003

Vi legger stor vekt på å få gode relasjoner til elevene. Får vi til dette, vil elevene oppleve at grensene som lærerne setter for dem, blir mer forståelige og dermed vil de være lettere å forholde seg til. Å skape gode relasjoner er et arbeid som foregår kontinuerlig og som må vedlikeholdes. De voksne på skolen skal være gode rollemodeller. Vi ser også at det er viktig å få gode og profesjonelle relasjoner til de foresatte, for å få til ønsket utvikling hos elevene våre.

Trivselsprogrammet

Sørby skole har i mange år brukt TL-programmet. Pga utbyggingen de neste to årene, har vi satt programmet på pause. Teksten nedenfor viser hvordan programmet igjen skal brukes når skoleområdet blir frigjort til ordinær bruk.

Med Trivselsprogrammet legger vennlige og respektfulle trivselsledere fra 4.-7. trinn til rette for økt aktivitet i de lange friminuttene.

Trivselsprogrammets mål er å:

- fremme økt og mer variert lek/aktivitet i stor friminuttene
- legge til rette for at elever skal kunne bygge gode vennskapsrelasjoner på tvers av trinn
- redusere konflikter blant elever
- fremme verdier som inkludering, vennlighet og respekt
- at de store elevene tar ansvar for de små

Dette er et elevdrevet program der elever på Sørby skole blir nominert til å være

trivselsledere. For å bli trivselsleder må man være et godt forbilde for andre elever, altså vennlige og respektfulle. En trivselsleder har ansvar for å drifte en aktivitet i langfriminuttet. Trivselslederen skal da sørge for at aktiviteten settes i gang, og at alle elever blir inkludert i aktiviteten og leken. Trivselslederen er selvsagt med på aktiviteten selv. Trivselslederne går med markeringsvester som viser at de er trivselsledere.

Det er en ansatt på skolen som har ansvaret for å drifte dette programmet sammen med elevene.

Fuelbox

Klassene bruker "fueling" som redskap for å styrke elevens psykososiale miljø. Alle klasser har hver sin boks med ulike spørsmål. Denne brukes regelmessig.

Mitt valg

"Mitt valg" er et undervisningsopplegg om klassemiljøutvikling og forebyggende arbeid i barnehager, grunnskolen og i videregående skoler finansiert av Lionsklubbene i Norge. Dette er et materiell enkelte av skolens lærere benytter seg av.

Undervisningsopplegget skal gi elevene trening i:

- Å ta ansvar
- Å kommunisere
- Å øke selvtilliten
- Å ta beslutninger
- Å sette seg mål

Skole-hjem-samarbeid

Et godt samarbeid mellom skole og hjem er viktig for elevenes læringsutbytte. Hjemmet kjenner elevene best og kan gi skolen viktig informasjon. Skolen er eksperter på undervisning og grupper, og har det faglige ansvaret for det som skjer gjennom skoledagen. Hjemmet har ansvaret for barnets oppfostring.

Det er viktig at kommunikasjonen mellom skole og hjem er god. Kommunikasjon er vårt viktigste verktøy for å få til et godt samarbeid. Kommunikasjonen må være verdsettende og preget av åpenhet og gjensidig respekt.

Kommunikasjonen mellom skole og hjem foregår på mange måter. Det kan være f.eks. på telefon, e-post, transponder, utviklingssamtaler eller foreldremøter. Foresatte har ansvar for å møte på foreldremøter og utviklingssamtaler som skolen inviterer til.

FAU er et viktig organ for å skape et godt hjem-skole-samarbeid. FAU er foreldrenes talerør, og skal sammen med skolen jobbe for å skape et godt skole- og læringsmiljø.

FAU på Sørbø gjør mye positivt for elevene. De arrangerer vinter -og sommeravslutningene på skolen, og de gir og økonomisk støtte til aktiviteter som skal skape et godt klassemiljø på de forskjellige trinnene.

Fadderordning

Å være ny 1.klassing er spennende! Og noen synes kanskje det er litt skummelt. Derfor er det viktig at de nye 1.klassingene blir tatt godt imot når de kommer til oss på Sørbø. Et av de viktige tiltakene vi som skole gjør for å ta godt imot de nye 1.klassingene, er at de får faddere. Fadderne går i 5.klasse og har deltatt på fadderkurs. Fadderkurs våren 2024

Innholdet i kursene er en opplæring i å være en god fadder. Faddernes oppgaver er å hjelpe de nye elevene spesielt den første tiden slik at skolehverdagen skal bli god og trygg.

Det kan være å være sammen med dem i friminuttene, hjelpe til med påkledning eller finne fram til en lærer dersom man har falt og slått seg i et friminutt .

Vi ser at fadderne tar disse oppgavene alvorlig og liker å ta vare på de minste elevene.

Pga utbyggingen vil fadderordningen være “alternativ” skoleåret 25/26.

Skolens fadderplan finnes i “Sånn koga me” og i denne lenka: Fadderplan

Elevrådet

Elevene spiller en sentral rolle i arbeidet med å hindre at mobbing skal skje.

To ganger i året skal mobbing og anti-mobbearbeid være tema på elevrådsmøtene.

Overgang barnehage- skole

Å få nye 1.klassinger er spennende for skolen. Vi vet at det òg er spennende for 6-åringene.

For skolen er det viktig at nye 1.klassinger gleder seg til å begynne og får en fin oppstart på skoleløpet. I samarbeid med barnehagene i Ganddal bydel kommer barna på besøk til skolen på vårparten. De elevene som har behov for å komme til skolen noen ekstra ganger får også mulighet til det.

Alle skolestartere blir invitert til innskolingsdag en i mai/juni.

Dette er en dag der vi som skole får et inntrykk av klassene og elevene får et positivt møte med skolen.

I forkant av innskolingsdagen eller på selve dagen, blir foresatte invitert til et fysisk foreldremøte.

Skolen inviterer også til foreldremøte i januar/februar slik at foreldrene skal være best mulig forberedt til skolestart.

Opplæringsloven kapittel 12

“Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.” Dette kapitlet er «elevenes arbeidsmiljølov»

Kapittel 12 gjelder når elever er:

- på skolen, i timer og friminutt
- på leksehjelp
- i SFO
- på skoleveien
- på turer
- på leirskole

Avdekking og arbeid med delpliktene

Alle skoler har en plikt til å følge med på om elevene har en trygg og god skolehverdag. Det er viktig at det er elevenes opplevelse av et trygt og godt skolemiljø som er avgjørende for om aktivitetsplikten blir utløst. Elevenes stemme skal være tydelig i arbeidet med de ulike delpliktene.

De ulike delpliktene er:

1. Følge med
2. Gripe inn
3. Varsle rektor
4. Undersøke
5. Sette inn tiltak helt til elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø er tilstede.

1. Følge med

Slik skal de ansatte på Sørbo skole følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø:

- Fast tema i elevsamtalene
- Fast tema i utviklingssamtalene
- Jevnlige undersøkelser i klassene
- Gjennom vakt- og tilsynsordningen
- Ved observasjoner i klasser og i SFO
- Fast tema i trinnsamtaler og trinnmøter
- Fast tema på ledermøter
- Gjennom de faste møtene i skolens ressursgruppe
- Fast tema på personalmøter i SFO
- Elevsamtaler

På hvert trinn gjennomføres det elevsamtaler høst og vår mellom kontaktlærer og elev. I disse samtalene snakkes det om faglige emner, men samtidig tas det opp hvordan elevenes trivsel er på skolen. Mobbing og krenkelser skal være tema i disse samtalene. Dersom det kommer fram forhold som læreren vurderer som bekymringsfullt, er dette noe som læreren sitt ansvar å følge opp dette videre i tråd med skolens handlingsplan.

I samtaler med elevene kan en bruke Sandnesskolen sitt verktøy:

[Helhetlig plan for arbeid med et trygt og godt skolemiljø i Sandnesskolen - Google Dokumenter](#)

Dersom elever sier de ikke har det bra, eller at lærer/andre ansatte oppdager dette, har alltid kontaktlærer eller baseleder et ekstra ansvar for å følge med samt å dokumentere observasjoner og andre forhold. Dette skal dokumenteres digitalt, og dokumentet skal deles med aktuell avdelingsleder og ev. andre aktuelle parter.

En uttrykt bekymring (skriftlig eller muntlig) fra foresatte, skal alltid undersøkes. Og en skal raskt ta kontakt med foresatte om saken. Inviter gjerne til et møte.

Utviklingssamtaler

Hver høst og vår gjennomføres det utviklingssamtaler med foresatte og elever. Det er kontaktlærer som kaller inn til samtalene. I samtalene blir det gitt faglige tilbakemeldinger og framovermeldinger. I disse samtalene blir det og tatt opp elevens opplevelse av skolemiljøet. Dersom foresatte eller elev tar opp noe som er bekymringsfullt ved elevens skolehverdag, har lærerne ansvar for å følge dette opp. Rektor skal informeres.

Vakt- og tilsynsordning

Sørby skole Sørby skole har 3 friminutter gjennom skoledagen. To av disse har en varighet på 15 min, det tredje er storefri som varer 30 min.

I disse friminuttene er det mange voksne ute for å veilede elevene, for å hjelpe til med friminuttssvenner, for å sørge for at de har det trygt, for å observere, for å hjelpe elevene og ikke minst for å følge med på om de har et trygt og godt skolemiljø.

Vaktene skal ha ekstra fokus på elever med særskilt sårbarhet (Snakke med elevene, få elevene med i lek og aktiviteter, påse at de har det greit ute). De voksne har på seg gule vester for å være synlige for elevene slik at de vet hvem de kan henvende seg til.

De voksne som er ute i friminuttene, har videre som oppgave å hjelpe de elevene som trenger det. Dette gjelder i hovedsak når det oppstår elevkonflikter av ulike slag. Da skal den voksne gripe aktivt inn og få stoppet konflikten, og gi beskjed videre til kontaktlæreren dersom det blir vurdert som nødvendig.

Det er dessuten viktig at elevene har et trygt skolemiljø i forkant av skoledagen. Det er derfor vakter

ute hver dag før skolen starter.

Kartlegging av skolemiljø

Sørbø skole har jevnlig kartlegginger av skolemiljøet gjennom skolemiljø-undersøkelser. Undersøkelsen er laget i google-skjema og blir brukt av kontaktlærere.

Sørbø skole og Sandnes kommune bruker også verktøyet klassetrivsel (klassetrivsel.no) for å følge med på om elevene har det trygt og godt.

I enkelte saker bruker en også spesifikke observasjoner for å avdekke og følge med.

Etter at undersøkelsene er ferdige, jobber de ulike kontaktlærerne på trinnet videre med resultatene. Tiltak iverksettes dersom det er nødvendig. Ledelsen blir koplet på dersom det viser seg at elevene ikke har et godt skolemiljø for å vurdere/iverksette nødvendige tiltak. Rektor skal varsles i alle saker der det er mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor, sammen med kontaktlærerne (og avdelingsleder), planlegger så videre tiltak. Det er alltid kontaktlærerne som har ansvar for å følge opp de ulike sakene samt å være i dialog med foresatte.

Elevundersøkelsen, Udir

Hvert år gjennomfører elevene på 5. - 7. trinn Udir sin elevundersøkelse. Dette er en anonym undersøkelse der elevene blant annet får spørsmål om trivsel og mobbing. I etterkant av undersøkelsen arbeider lærerne i samarbeid med skolens ledelse om resultatene.

Resultatene av undersøkelsen blir og drøftet i elevrådet, FAU og SU. Tiltak på bakgrunn av resultatene blir ev. iverksatt.

Trinnsamtaler

4 ganger hvert år har skolens ledelse møte med de ulike trinnene. Fast punkt i disse samtalene er elevenes skolemiljø.

Ressursgruppemøte

I skolens ressursgruppe er skolemiljøsaker et fast tema. Dette for å sikre et bredt kompetansegrunnlag for å gi elevene et trygt og godt skolemiljø.

2. Gripe inn

Alle som arbeider på Sørbø skole har ansvar for å gripe inn dersom de oppdager krenkelser, både fysiske og verbale. Plikten til å gripe inn er begrenset til inngrep som er mulig å gjennomføre uten å stå i fare for å skade seg selv eller andre elever. Dette gjelder hele skolens personale.

3. Melde fra

Rektor skal varsles muntlig eller på e-post i alle saker der aktivitetsplikten er utløst. Alvorlighetsgraden avgjør om rektor skal varsles umiddelbart eller samme dag som observasjonen er gjort/opplysningene mottatt. Er kontaktlærer eller andre ansatte i tvil om at aktivitetsplikten er utløst, skal saken alltid drøftes med rektor.

Skoleeier skal varsles av rektor dersom saken er alvorlig. Eksempler på dette kan være:

- Saker der krenkelsene er særlig voldelige
- Hvis flere elever er involvert i mobbing av enkeltelev
- Situasjoner der krenkelser har pågått over tid uten at skolen har klart å løse den
- Digital mobbing på tvers av skoler og grove trusler gjennom sosiale medier
- Dersom en ansatt har krenket en elev
- Dersom en i skoleledelsen har krenket en elev

4. Undersøke

Dersom noen ved Sørbo skole har mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt, skal den som oppdager saken undersøke dette så snart det lar seg gjøre.

I denne undersøkelsesfasen skal elevens stemme lyttes ut. Det er elevens opplevelse av skolemiljøet som et utgangspunkt for videre arbeid.

Dersom det ikke er mulig å få tak i elevens stemme, har en ekstra plikt til å være i dialog med foresatte (som da representerer eleven), og foreta spesifikke observasjoner. Alt en gjør, må dokumenteres.

Dersom det i undersøkelsesfasen kommer fram at eleven ikke har det bra, må det settes inn egnede tiltak som gjør at eleven får et trygt skolemiljø.

Selv om foresatte til eleven ikke ønsker at en skal opprette aktivitetsplan og sette inn tiltak, har en etter Opplæringsloven plikt til å gjøre dette. Bakgrunnen for bestemmelsen er at skolen vet hvilke konsekvenser mobbing kan ha for de som blir utsatt for dette.

Undersøkelsen skal få fram:

- Elevens subjektive opplevelse
- Fakta om situasjonen
- Faktorer i skole og/eller klassemiljøet som kan bidra til at eleven ikke har det trygt og godt

Skolen har et skjerpet ansvar for å ivareta elever med særskilt sårbarhet. Sårbarhet kan være knyttet til elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar.

Plikten til å undersøke betyr at skolen skal undersøke elevens opplevelse av skolemiljøet. Skolen skal ikke skaffe bevis for eller mot at eleven har blitt krenket.

I dette arbeidet skal: "Skolen sørge for at involverte elever blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vera eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid."

Undersøkelsesmetoder som kan brukes er:

- Sosiogram
- Målretta og spesifikke observasjoner ute/inne
- Relasjonskartlegginger (voksen-elev, og/eller mellom elever)
- Samarbeid med PPT
- Elevsamtaler
- Tove Flack sin metode «Innblikk»
- www.klassetrivsel.no

5. Sette inn tiltak

Sørbø skole har plikt til å sette inn egnede og tilstrekkelige tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak.

Tiltakene må være innenfor rammene til Opplæringsloven og annet regelverk

- Må være tilpasset den konkrete saken
- De må være forholdsmessig
- En må vurdere barnets beste
- Barnet har en rett til å bli hørt
- Tiltakene må ikke gå på tvers av andre elevers rettigheter
- Tiltakene må baseres på faglige vurderinger
- Kan rettes mot den/de som blir krenket, mot den/de som krenker, mot tilskuere, gruppe-/klassemiljøet eller skolemiljøet
- En må være bevisste på bruken av individtiltak og systemtiltak

Forslag til tiltak:

Udir har utarbeidet forslag til tiltak som kan brukes. Disse finnes her:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/>

Sosialveileder

Skoleåret 25/26 skal Sørbo skole være på 3 ulike enheter. Det vil derfor kun være formell sosialveileder for 1. - 4. trinn. På Figgjo og Iglesmyr må lærerne selv ta ansvar for å snakke med elever som trenger ekstra oppfølging.

Sosialveileder skal arbeide med elever som av ulike grunner trenger ekstra støtte og hjelp for å fungere godt i det sosiale samspillet med sine medelever.

Sosialveileder kan, i samarbeid med kontaktlærer, gjennomføre samtaler med elevene. I tillegg kan sosialveileder delta i det sosialpedagogiske arbeidet inne i klasser som har behov for det.

Sosialveileder er medlem av skolens ressursgruppe

Sosialveileder eller avdelingslederne eller kontaktlærerne skal i starten av skoleåret gjennomføre opplegg i klassene der temaet er retten til et trygt og godt skolemiljø. I disse samtalene skal en bruke opplegg fra udir, mobbesirkelen og materiell fra nullmobbing.no

Håndtering av skolemiljøsaker, aktivitetsplikten kapittel 12

På Sørby skole er det rektor som har hovedansvar for arbeidet med aktivitetsplanene. Rektor har også tilgang til alle aktivitetsplanene.

Tabellen nedenfor viser hvordan rutinene for arbeidet med aktivitetsplikten er.

I lenka til Sandnesskolen finner en også maler for samtaler med elever og foresatte:

[Helhetlig plan for arbeid med et trygt og godt skolemiljø i Sandnesskolen - Google Dokumenter](#)

	Hva	Hvordan
1	Samtale med den berørte eleven for å få en oversikt over situasjonen. Aktivitetsplikten blir utløst når en går videre til pkt.2.	Undersøkelsen av saken • Hvem er involvert? • Hvordan arter det seg? • Hvor skjer det? • Eventuelle observasjoner av involverte personer/situasjoner • I denne fasen er det også lurt å ha samtale med foresatte for å undersøke saken så bredt som mulig. Målet med denne undersøkelsesfasen er å finne ut om det er en kapittel 12-sak
2	Varsle rektor	Dersom samtalen med elev i pkt. 1 gir grunnlag for mistanke, skal kontaktlærer eller den voksne som har undersøkt saken, varsle rektor.
3	Utarbeide en aktivitetsplan	I samarbeid med elev og foresatte skal det lages en aktivitetsplan med tiltak som sikrer elevens rett til et trygt og godt skolemiljø. Viktig at aktivitetsplanene har tydelig tidsplan for oppfølging og evaluering. Tiltakene i aktivitetsplanen må begrunnes. Tiltakene skal være på individ, klasse- og skolenivå.
4	Dersom det er en utøvende part	• Gjennomfør konfronterende samtale (se under) • Informer aktuelle foresatte
5	Samtale med den krenkede og informasjon til foresatte - Dersom det er en utøvende part	• Informer eleven kort om samtalene som er gjennomført • Være tydelig på at eleven må si i fra dersom krenkingen fortsetter • Informere om at utøverne blir fulgt opp • Informere foresatte til eleven om det som er gjort

		- Foresatte kan informeres om hvem som krenker, om tiltak, men ikke om noens personlige forhold (diagnoser osv...)
6	Oppfølging	• Tiltakene i aktivitetsplanen skal jevnlig følges opp og ved behov må de eventuelt justeres. • Noen ganger er det nødvendig med oppfølging hver dag, noen ganger ukentlig.... Dette må tilpasses den enkelte saken. • Oppfølgingen skal skje både overfor den som krenker og den som har blitt krenket.
6	Avslutning/evaluering	• Når situasjonen eleven sin rett til et trygt skolemiljø har blitt gjenopprettet • En skal ha avsluttende møte både med den som har blitt krenket, men og med de som krenker. - En skal gi ros for atferdsendring. Uttrykke forventning om fortsatt god atferd. - Gi uttrykk for at skolen fortsatt vil følge med - Informere foresatte til de involverte
7	Aktivitetsplanen arkiveres i 360 i elevens mappe	Kontaktlærer

Konfronterende samtale med de(n) som krenker andre

Organisering av en konfronterende samtale

- Skjermet rom
- De voksne tar imot eleven med alvor
- Tydelighet hvorfor eleven er innkalt
- Ikke still spørsmål til eleven i første del av samtalen
- Ikke voksent sinne
- Ikke kom med trusler
- Ikke diskuter om den utsattes eventuelle provokasjon/skyld

Hovedpunkter for innholdet i den konfronterende samtalen

- Sett rammene og forklar rollene til de voksne
- Legg fram dokumentasjon
- Presenter krav om umiddelbar stans av krenkelsene som mobbing

- Presenter konsekvens hvis ikke
- Forklar hva skolen gjør videre
- Sjekk ut at eleven har forstått og hans/hennes holdning til dette
- Eventuelt repeter krav om stans og opplys hva som skal skje videre
 - o Kontakte foreldrene/foresatte (kontaktlærer ringer)
 - o Undersøke med lærere, andre voksne og elever hva som observeres av den aktuelle elevens atferd
 - o Tett kontakt med den utsatte (flere ganger pr uke i starten)
- Represalier vil bli oppdaget og vil bli sett på som svært alvorlig om det skjer
- Avtal nytt møte etter kort tid og samtidig opplyse om at det vil bli satt opp flere oppfølgingsmøter (eventuelt med foreldre)
- Saken blir fulgt opp helt til en er sikker på at mobbingen opphører
- Foreldre vil bli informerte underveis

Aktivitetsplan

Dersom en elev ikke har et trygt og godt psykososialt skolemiljø, skal det lages en skriftlig aktivitetsplan med bakgrunn i Opplæringslovens § 12-4.

§ 12-4. Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt)

*....Alle som arbeider på skolen, skal **melde frå** til rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Det gjeld også når ein elev seier sjølv at ho eller han ikkje har det trygt og godt. Skolen skal snarast **undersøkje** saka og rette opp situasjonen med **eigna tiltak**....*

Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til andre ledd, i den forma og det omfanget som er nødvendig. (Lovdata.no)

Sandnes kommune har en helhetlig plan for arbeidet med trygt og godt skolemiljø:

 Helhetlig plan for arbeid med et trygt og godt skolemiljø

AKTIVITETSPLAN etter Opplæringslovens §12-4

Elevens navn:	Født:
Skole:	Klasse:
Rektor varslet av:	Dato:
Plan nummer: - (Lag ny plan hver gang den oppdateres eller justeres)	

Hvilket problem skal planen løse: - (Problembeskrivelse)
Elevens opplevelse av situasjonen: - (Hva har eleven uttalt om saken? Husk at elevens subjektive opplevelse skal legges til grunn. Har eleven synspunkter om hvilke tiltak som bør settes inn?)
Hovedmål: - (Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen)

Tiltak: (Hva)	Hva skal tiltaket løse: (Hvorfor og hvordan)	Ansvarlig: (Hvem)	Tidsperspektiv: (Fra - til)	Evaluerings: (Når, med hvem)
Individ				
Gruppe (klassenivå)				
System (skolenivå)				

Sted:

Dato

Info om klagerett: Hvis du ikke er fornøyd med hva skolen gjør for at (du/barnet ditt) skal få det trygt og godt på skolen, kan du melde saken til Statsforvalteren.

Dokumentasjon ved fysiske inngrep

Skolen har en plikt til å jobbe systematisk og forebyggende for at det *”ikkje skal oppstå situasjonar der tilsette må gripe inn fysisk mot elevar”*, jf. §13-3.

I dette arbeidet vises det til [helhetlig plan for arbeid med et trygt og godt skolemiljø](#) og [handlingsplan for mestring](#)

§ 13-4. Fysiske inngrep for å avverje skade m.m.

Tilsette i skolen, leksehjelpa og skolefritidsordninga kan, *når andre tiltak ikkje er tilstrekkelege*, gripe inn fysisk mot elevar for å *avverje* at ein elev

1. krenkjer ein person fysisk eller psykisk eller utsett seg sjølv for fysisk fare
2. skader eigedom
3. viser ei åtferd som er sterkt fornedrande for eleven sjølv
4. vesentleg forstyrrar opplæringa til andre elevar

Det fysiske inngrepet kan ikkje gå lenger enn nødvendig, og det skal stå i eit rimeleg forhold til dei interessene som skal varetakast.

Handlingar som er allment aksepterte i samhandling mellom vaksne og barn som dei har omsorg for, skal ikkje reknast som fysiske inngrep etter paragrafen her

§ 13-5. Meldeplikt og dokumentasjon

Ein tilsett som har nytta fysiske inngrep etter § 13-4, skal melde frå om det til rektor. Rektor skal melde frå til foreldra til eleven. Dersom det er nytta fysiske inngrep mot den same eleven fleire gonger, eller inngrepet er særleg alvorleg, skal rektor melde frå til kommunen eller fylkeskommunen.

Skolen skal dokumentere alle fysiske inngrep med ei kort omtale av hendinga, inngrepet som vart gjort, og eleven sitt syn på saka. (lovdata.no)

Rektor på skolen skal sikre at rutiner etter kap.13 blir fulgt.

Skjema for dokumentasjon fysiske inngrep

Elevers navn:	
Sted, dato:	
Hvem var til stede:	
Hvor skjedde hendelsen?	
Hva skjedde før hendelsen?	
Hva skjedde under hendelsen?	
Hvilken type fysiske inngrep ble brukt?	
Hva skjedde etter hendelsen?	
Elevers uttalelser:	
Dato for oppfølgingssamtale med elev og foresatte?	

Dato, sted:

Signatur: (den som har fylt ut skjema)

Signatur ledelse:

Dokumentet legges i elevmappen.

Den ansatte må melde eget avvik i Compilo